

UDKAST

Social- og Boligministeriet
Kontor for Udsatte Voksne
2024-3634

23. januar 2025

UDKAST til

Forslag til

Lov om ændring af lov om social service og lov om almene boliger mv.
(Indførelse af beløbsgrænse på 10 pct. for alternative tilbud og almene plejeboliger ved benyttelse af ret til frit valg for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024, som ændret ved § 2, nr. 1, i lov nr. 644 af 11. juni 2024, § 3 i lov nr. 1699 af 30. december 2024 og § 1 i lov nr. 1703 af 30. december 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 5 *stk. 1*, ændres »§§ 108-110« til:
»§ 108, § 108 a, § 109 og § 110«.

2. I § 108 *stk. 2*, indsættes som 3. *pkt.*:
»Retten til et tilsvarende tilbud efter 1. pkt. omfatter kun tilbud, hvor udgiften på baggrund af den forhandlede pris mellem handlekommune og tilbud ikke overstiger udgiften til det tilbud, som kommunalbestyrelsen i fraflytningskommunen har visiteret personen til, med mere end 10 pct.«

3. Efter § 108 a indsættes:

§ 108 b. Hvis en person efter § 108, *stk. 2*, i denne lov eller § 58 a, *stk. 1*, i lov om almene boliger m.v. har ønsket et tilbud eller plejebolig med privat driftsherre, og kommunalbestyrelsen afslår at imødekomme dette ønske med den begrundelse, at den private driftsherres forhandlede pris er dyrere

end et kommunalt tilbud, som kommunalbestyrelsen allerede har truffet afgørelse om at visitere personen til, kan det private tilbud eller plejebolig med privat driftsherre anmode Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om at kontrollere, om den vejledende takst for det kommunale tilbud er fastsat i overensstemmelse med de regler om takstfastsættelse, der er fastsat efter § 174 og regler udstedt i medfør heraf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan tage sager, jf. 1. pkt., op af egen drift.

Stk. 2. Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer eller skønner, at den vejledende takst, jf. stk. 1, er lavere, end den vejledende takst, som den kommunale driftsherre skulle have anvendt efter § 174 og regler udstedt i medfør heraf, kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udstede et påbud til den kommunale driftsherre om, at den kommunale driftsherre inden en fastsat frist skal

1. ophøre med at beregne og fastsætte vejledende takster, der er i strid med reglerne for takstfastsættelse,
2. anvende bestemte beregningsgrundlag eller beregningsmetoder ved beregning af taksterne,
3. fastsætte ændrede vejledende takster og
4. oplyse ændrede vejledende takster på Tilbudsportalen.

§ 108 c. Konkurrencerådet har det overordnede ansvar for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling af sager efter § 108 b. Konkurrencerådet træffer afgørelse i sager, jf. § 108 b, af principiel eller særlig stor betydning. Konkurrencerådet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udøver sine beføjelser efter § 108 b og regler udstedt i medfør af stk. 4 i fuld uafhængighed.
Stk. 2. Konkurrencelovens § 15, stk. 1, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse ved Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling af sager efter § 108 b.
Stk. 3. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser efter § 108 b kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Erhvervsministeren kan efter forhandling med social- og boligministeren fastsætte nærmere regler om Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kontrol med takstfastsættelsen, jf. stk. 1-3 og § 108 b.«

§ 2

I lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1171 af 11. november 2024, som ændret ved § 22 i lov nr. 1655 af 30. december 2024, lov nr. 1685 af 30. december 2024 og § 2 i lov nr. 1704 af 30. december 2024, foretages følgende ændringer:

UDKAST

1. I § 58 a, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »sådanne boliger«: », jf. dog stk. 2«.

2. I § 58 a, stk. 1, 2. pkt., ændres »boliger efter« til:

»boliger, som er byfornyset efter lov om byfornyelse og udvikling af byer, den tidligere«, og efter »lov om byfornyelse eller« indsættes: »den tidligere«.

3. I § 58 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som anvises en plejebolig, jf. § 5, stk. 2, ikke kan anvende retten til frit valg efter stk. 1, når den forhandlede pris efter de regler, som er udstedt i medfør af § 174, stk. 3, i lov om social service, overstiger den forhandlede pris for den anviste plejebolig med mere end 10 pct.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter til stk. 3 og 4.

Ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2025, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på afgørelser om visitation til botilbud efter § 108 i denne lov eller på beslutninger om anvisning af almene plejeboliger mv. efter § 58 a, stk. 1, i lov om almene boliger m.v. truffet af kommunalbestyrelsen før lovens ikrafttræden. For sådanne afgørelser finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 3. § 108, stk. 2, 3. pkt. i lov om social service, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, og § 58 a, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., som affattet ved denne lovs § 2, nr. 3, ophæves den 1. januar 2028.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse	
1.	Indledning
2.	Indførelse af beløbsgrænse på 10 pct. for alternative tilbud og almene plejeboliger ved benyttelse af ret til frit valg for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
2.1.	Gældende ret
2.2	Ekspertudvalgets anbefalinger
2.3	Social- og Boligministeriets overvejelser
2.4	Den foreslåede ordning
3.	Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4.	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5.	Administrative konsekvenser for borgerne
6.	Klimamæssige konsekvenser
7.	Miljø- og naturmæssige konsekvenser
8.	Forholdet til EU-retten
9.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10.	Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget har til formål at indføre en beløbsgrænse på 10 pct. for alternative tilbud og almene plejeboliger til det, kommunen har visiteret til. Forslaget vil betyde, at retten til frit valg for personer med betydelig og varigt

nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne efter § 108 stk. 2, i lov om social service og efter § 58 a, stk. 1, i lov om almene boliger m.v. fremover afgrænses til kun at omfatte et tilbud eller en almen plejebolig, der ikke overstiger udgiften til det tilbud eller den almene plejebolig, som kommunalbestyrelsen i fraflytningskommunen har visiteret personen til eller anvist, med mere end 10 pct. Beløbsgrænsen ophæves den 1. januar 2028.

2. Indførelse af beløbsgrænse på 10 pct. for alternative tilbud og almene plejeboliger ved benyttelse af ret til frit valg for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne

2.1 Gældende ret

2.1.1 Botilbud efter § 108 i lov om social service

Det følger af § 108 stk. 1, i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024 med senere ændringer (herefter serviceloven), at kommunalbestyrelsen skal tilbyde ophold i boformer, der er egnet til længerevarende ophold, til personer, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og som ikke kan få dækket disse behov på anden vis.

2.1.2 Almene ældreboliger

Det fremgår af § 110, stk. 1, 1. pkt., i lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1171 af 11. november 2024 (herefter almenboligloven), at almene ældreboliger med hensyn til udstyr og udformning skal være særligt indrettet til brug for ældre og personer med handicap, herunder kørestolsbrugere.

Plejeboliger er almene ældreboliger, hvor der til den samlede bebyggelse hører servicearealer for personer med behov for omfattende service og pleje efter lov om social service og ældreloven, jf. almenboliglovens § 5, stk. 2. Servicearealer er arealer, der anvendes til omsorgs- og servicefunktioner, der normalt ikke vil foregå i en selvstændig bolig, og som indrettes i umiddelbar tilknytning til almene ældreboliger eller ældreboliger, der tilhører en selvejende institution, med henblik på overvejende at betjene beboerne i disse boliger, jf. almenboliglovens § 5, stk. 7.

UDKAST

Det fremgår af almenboliglovens § 105, stk. 1, at kommunalbestyrelsen drager omsorg for, at der i nødvendigt omfang tilvejebringes almene ældreboliger, der kan udlejes til ældre og personer med handicap, som har særligt behov for sådanne boliger. Det fremgår af almenboliglovens § 105, stk. 2, at regionerne og kommunerne kan overlade til selvejende institutioner at være byg- og driftsherre af almene ældreboliger, der tilvejebringes særligt med henblik på at betjene personer med betydelig og varig nedsat fysiske eller psykisk funktionsevne.

Almene ældreboliger, herunder almene plejeboliger, kan ejes af almene boligorganisationer, selvejende institutioner, kommuner og regioner, jf. almenboliglovens § 5. Almene ældreboliger, der ejes af en almen boligorganisation, skal udlejes til ældre og personer med handicap, der har særligt behov for sådanne boliger, jf. almenboliglovens § 54, stk. 1, 1. punkt. Kommunalbestyrelsen udøver anvisningsretten, jf. almenboliglovens § 54, stk. 1, 3. pkt. Bestemmelsen i § 54, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse på selvejende almene ældreboliger, jf. almenboliglovens § 64, stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan aftale med den almene boligorganisation, at boligorganisationen overtager anvisning af de almene ældreboliger, som er omfattet af § 54, stk. 1, jf. almenboliglovens § 55, stk. 1. Bestemmelsen i § 55, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse på selvejende almene ældreboliger, jf. almenboliglovens § 64, stk. 2.

Ledige almene ældreboliger, som ejes af en kommune, udlejes af kommunen til ældre og personer med handicap, der har særligt behov for sådanne boliger, jf. § 54, stk. 1, 1. pkt., jf. almenboliglovens § 57, stk. 1, 1. punkt.

Almene ældreboliger, som ejes af en almen boligorganisation, og som er indrettet med henblik på at betjene personer med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal af den almene boligorganisation udlejes til denne personkreds, jf. almenboliglovens § 54, stk. 2, 1. punkt. Kommunalbestyrelsen udøver anvisningsretten, jf. dog § 185 b, stk. 3, jf. almenboliglovens § 54, stk. 2, 3. pkt.

Almene ældreboliger, som ejes af en kommune, og som er indrettet med henblik på at betjene personer med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, udlejes af kommunen til denne personkreds, jf. almenboliglovens § 57, stk. 2, 1. pkt.

Ledige almene ældreboliger, som ejes af en region, udlejes af regionen til personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, jf. almenboliglovens § 58, 1. pkt.

Kommunalbestyrelsens afgørelser om anvisning af ledige boliger i henhold til almenboliglovens §§ 54, 57, 58 og 58 a, kan indbringes for Ankestyrelsen, jf. almenboliglovens § 58 c, 1. pkt. Kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område finder tilsvarende anvendelse, jf. almenboliglovens § 58 c, 3. punkt.

2.1.3 Retten til frit valg

Fritvalsordningen blev indført ved en ændring af almenboligloven den 1. juli 2002.

Det fremgår af almenboliglovens § 58 a, stk. 1, at ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger, jf. § 5, kommunale og regionale botilbud, jf. § 108 i serviceloven, og plejehjem og beskyttede boliger, jf. § 47 i ældreloven, har ret til frit at vælge sådanne boliger. Retten efter 1. pkt. gælder endvidere boliger efter lov om byfornyelse eller lov om byfornyelse og boligforbedring, som er særligt indrettet for den nævnte personkreds, og boliger efter den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap.

Personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne udgør en del af personkredsen ”ældre og personer med handicap”.

Det fremgår af almenboliglovens § 58 a, stk. 2, at retten til frit valg efter § 58 a, stk. 1, gælder uanset boligens beliggenhed. Det er en forudsætning, at betingelserne efter §§ 54, 57 eller 58 for at få anvist en bolig er opfyldt i bopælskommunen og ved flytning til en anden kommune både i bopælskommunen og i tilflytningskommunen. Tilflytningskommunens vurdering skal ske efter samme retningslinjer, som gælder for kommunens egne borgere.

Det følger af servicelovens § 108, stk. 2, 1. pkt., at personer, som modtager tilbud efter stk. 1, og som ønsker at flytte til en anden kommune, har ret til et tilsvarende tilbud i en anden kommune.

Ifølge servicelovens § 108, stk. 3, omfatter retten til frit valg efter stk. 2 ret til, at ens ægtefælle, samlever eller registrerede partner fortsat kan indgå i husstanden. Hvis en person ønsker, at en ægtefælle, samlever eller registreret partner fortsat skal indgå i husstanden, skal det tilbud, der gives efter stk. 1, være egnet til to personer. Hvis den pågældende person med handicap eller sindslidelse dør, har den efterlevende person ret til at blive boende.

Det fremgår af § 15, stk. 2, i bekendtgørelse om betaling for botilbud efter §§ 107 og 108 i lov om social service samt om flytteret i forbindelse med

UDKAST

botilbud efter § 108 i lov om social service, jf. bekendtgørelse nr. 1387 af 12. december 2006 med senere ændringer, at retten til frit valg efter stk. 1 gælder uanset botilbuddets beliggenhed. Det er ved flytning til en anden kommune en forudsætning, at den pågældende ansøger opfylder betingelserne for at modtage tilbud efter servicelovens § 108 både i fraflytningskommunen og i tilflytningskommunen. Tilflytningskommunens vurdering efter 2. pkt. skal ske efter samme retningslinjer, som gælder for kommunens egne borgere.

Det fremgår desuden af bekendtgørelsens § 16, stk. 1, at med henblik på, at ansøgere, der ønsker at gøre brug af frit valg af botilbud efter servicelovens § 108, stk. 2, får bedre mulighed for at vurdere og sammenligne kommunernes serviceydelser, skal kommunalbestyrelsen sikre, at oplysninger, der fremgår af stk. 2 og 3, fremgår på en lettilgængelig måde.

Ifølge bekendtgørelsens § 16, stk. 2, skal brugerinformationens minimum omfatte oplysning om:

- 1) Kommunens botilbud efter servicelovens § 108, herunder botilbud egnet til 2 personer.
- 2) Botilbuddenes størrelse og indretning.
- 3) Fællesfaciliteter i tilknytning til det enkelte botilbud.
- 4) Tilknyttet hjælp og antal fasttilknyttet plejepersonale.
- 5) Resultatet af eventuelle undersøgelser af kvaliteten.
- 6) Antal beboere på botilbuddet.
- 7) Botilbuddets værdier og normer.
- 8) Dagligdagens rytme.
- 9) Hvordan tilsyn med botilbuddet føres.

Bekendtgørelsen skal forstås i lyset af den bemyndigelsesbestemmelse, den udmønter, dvs. servicelovens § 108, stk. 4. Det følger af denne bestemmelse, at social- og boligministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelserne for at få tilbud om boform efter stk. 2. Servicelovens § 108, stk. 2, indeholder reglerne om frit valg, og det fremgår, at personer, som modtager tilbud efter § 108, stk. 1, og som ønsker at flytte til en anden kommune, har ret til et tilsvarende tilbud i en anden kommune. Det er en forudsætning, at den

pågældende opfylder betingelserne for at blive optaget i både fraflytningskommunen og tilflytningskommunen.

Ankestyrelsen har i principafgørelse 41-15 om længerevarende botilbud uddybet betingelserne for benyttelse af fritvalgsordningen således:

”En borger, som har behov for et længerevarende botilbud, har frit valg mellem botilbud efter servicelovens § 108 og almenboliglovens § 105, hvis betingelserne for frit valg er til stede, herunder at det af borgeren ønskede botilbud kan tilgodese borgerens behov.

Det følger af forarbejderne til både serviceloven og almenboligloven, at borgerens ret til frit valg omfatter både botilbud efter servicelovens § 108 og almenboliglovens § 105. En borger, der er tildelt et længerevarende botilbud efter serviceloven, har således ret til frit valg af længerevarende botilbud efter almenboligloven. En borger, der er tildelt et længerevarende botilbud efter almenboligloven, har ret til frit valg af længerevarende botilbud efter serviceloven.

Det er en forudsætning for, at borgeren kan anvende sin ret til frit valg, at det botilbud, som borgeren ønsker, er egnet til at tilgodese borgerens behov, at tilbuddet fremgår af tilbudsportalen, og at det botilbud, som borgeren ønsker, ikke er væsentligt dyrere end det tilbud, som kommunen vurderer kan tilgodese borgerens behov. Kommunen skal vejlede borgeren om retten til frit valg.

Disse generelle betingelser for frit valg, som fremgår af principafgørelserne 165-10, 178-11 og 53-13, finder således anvendelse, uanset om borgeren ønsker at anvende sin ret til frit valg til at flytte til et botilbud i henhold til servicelovens § 108 eller almenboliglovens § 105. Hvis borgeren ønsker at flytte til en anden kommune, skal borgeren opfylde betingelserne for at få anvist en bolig i både fraflytningskommunen og tilflytningskommunen, jf. almenboliglovens § 58 a, stk. 2, og servicelovens § 108, stk. 2.”

2.1.4 Takstfastsættelsen samt forhandling af pris på sociale tilbud

Det følger af servicelovens § 4, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov. Det følger af § 4, stk. 2, at kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter stk. 1 ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Det følger af servicelovens § 174, at den kommunale, regionale eller private leverandør fastsætter vejledende takster for ydelser og tilbud efter denne lov, jf. dog stk. 3.

Det fremgår af bekendtgørelse nr. 348 af 4. april 2024 om finansiering af visse ydelser og tilbud efter lov om social service samt betaling af unges ophold i Kriminalforsorgens institutioner (herefter finansieringsbekendtgørelsen), at kommunale, regionale og private driftsherrer fastsætter takster for de ydelser og tilbud efter serviceloven, som fremgår af bekendtgørelsens § 8 i. Taksterne er generelt vejledende, dvs. kommunen og tilbuddet i en efterfølgende forhandling om prisen for den enkelte persons ophold på fx et botilbud efter servicelovens § 108 kan fravige taksten. Taksterne danner på den måde udgangspunkt for den konkrete aftale mellem kommunalbestyrelsen og driftsherren om ydelse og pris, jf. § 12 i finansieringsbekendtgørelsen.

Taksterne fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet, jf. servicelovens § 174, stk. 1.

Tilbuddets vejledende takst skal fremgå af Tilbudsportalen, jf. bekendtgørelse nr. 347 af 4. april 2024 om Tilbudsportalen. Der føres ikke tilsyn med tilbuddenes takstfastsættelse, ligesom takstfastsættelsen ikke er underlagt krav om godkendelse fra socialtilsynet eller øvrige myndigheder.

2.2 Ekspertudvalgets anbefalinger

I forbindelse med *Aftale om kommunernes økonomi for 2022* blev Ekspertudvalget på socialområdet nedsat, bl.a. som følge af kommunernes oplevelse af et stigende udgiftspres på det specialiserede socialområde. Ekspertudvalget fik i den forbindelse til opgave at komme med anbefalinger til, hvordan der kan sikres en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet.

Ekspertudvalget udgav i april 2024 deres endelige rapport med anbefalinger til en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet. Det fremgår heraf, at de samlede udgifter til socialområdet er steget fra 55,2 mia. kr. i 2018 til 59,7 mia. kr. i 2022, hvoraf udgifterne på voksenområdet steg med 3,6 mia. kr. (2023-priser). Det fremgår endvidere, at udgiftsstigningen på voksenområdet særligt er sket på botilbudsområdet.

Ekspertudvalgets endelige afrapportering bygger på udvalgets delrapport med foreløbige anbefalinger fra maj 2023. Ekspertudvalget anfører i delrapporten, at man finder det principielt forkert, at borgere, der er visiteret til et botilbud, har *”mulighed for at vælge et dyrere tilbud, herunder også mulighed for at tilvælge et højere serviceniveau, end deres behov tilsiger, som er det, kommunen skal lægge til grund for sin visitation”*.

I delrapporten indgår der i forlængelse heraf en anbefaling om indførelse af en beløbsgrænse for borgerens frie valg på 0 pct.:

”Borgere, der er visiteret til visse tilbudstyper, har ret til frit valg af botilbud. Ankestyrelsen har i flere principafgørelser slået fast, at borgerens benyttelse af det frie valg forudsætter, at det alternative tilbud ikke er ”væsentligt dyrere”. Ankestyrelsen definerer dog ikke, hvad der forstås ved ”væsentligt dyrere”. På baggrund heraf rådgiver DUKH (Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet) borgere og pårørende om, at en fordyrelse på 10-20 pct. formodentlig ikke er væsentligt dyrere, mens en fordyrelse på 30 pct. formodentlig vil blive betragtet som væsentligt dyrere. DUKH’s rådgivning er ikke juridisk bindende. Den er dog med til at skabe en forventning hos borgerne og pårørende. Forventninger til muligheden for at vælge dyrere tilbud kombineret med en manglende formel stillingtagen til, hvor store økonomiske konsekvenser borgerens valg må have for kommunen, indebærer styringsmæssige udfordringer for kommunerne og kan virke fordyrende. Endvidere finder Ekspertudvalget det principielt forkert, at borgeren har mulighed for at vælge et dyrere tilbud, herunder også mulighed for at tilvælge et højere serviceniveau, end deres behov tilsiger, som er det, kommunen skal lægge til grund for sin visitation. Ekspertudvalget anbefaler derfor, at der indføres en beløbsgrænse for borgerens frie valg. I mange tilfælde vil borgerens ”frie valg” af botilbud være sammenfaldende med det kommunalt visiterede tilbud, fordi borgeren og pårørende inddrages i visitationsprocessen. I visse tilfælde kan borgerens ret til valg af et dyrere alternativt tilbud imidlertid vanskeliggøre kommunens mulighed for at imødekomme borgerens støttebehov på den mest omkostningseffektive vis. Eftersom borgeren ud fra en individuel og konkret vurdering visiteres til et tilbud, der fagligt vurderes at kunne imødekomme borgerens behov til et vist omkostningsniveau, vil det visiterede tilbud med denne anbefaling anses for at være økonomisk rammesættende for det serviceniveau, som borgeren er berettiget til. Tiltaget kan således bidrage til at skabe en realistisk forventningsafstemning med borgeren ift. det angivne serviceniveau, ligesom det kan øge den økonomiske forudsigelighed for kommunen.

Forslaget forudsætter ændring af serviceloven og almenboligloven. Forslaget er endvidere afhængig af, at taksterne vil være reelt sammenlignelige. Udvalget vil i sit videre arbejde have fokus på, hvordan gennemsigtighed i priser og prisdannelse på botilbudsområdet generelt kan øges, så der i almindelighed bliver bedre mulighed for reelt at sammenligne botilbud med hensyn til både pris og kvalitet. Forslaget definerer en beløbsgrænse inden for hvilken, kommunen skal tillade borgeren frit valg af tilbud. Ønsker borgeren et tilbud, der er dyrere end det tilbud, kommunen har visiteret til, fx af hensyn til at sikre nærhed til familie og andet netværk, og vurderer kommunen, at det er et hensigtsmæssigt alternativ i forhold til at tilgodese borgerens behov, så kan kommunen vælge at ændre sin visitation til det ønskede tilbud, hvorved prisen følgelig ikke længere overstiger beløbsgrænsen. Det kan i tillæg til indførelse af en beløbsgrænse på 0 pct. overvejes at gøre egenbetaling for borgeren på beløb, der overstiger beløbsgrænsen, muligt.”

2.3. Social- og Boligministeriets overvejelser

Med *Aftale om kommunernes økonomi for 2024* blev regeringen og Kommunernes Landsforening enige om, at der skal være balance mellem hensynet til valget af det fagligt rette tilbud, borgerens ret til frit valg af botilbud og kommunernes muligheder for styring med omkostningerne til visiterede tilbud. Parterne blev med aftalen enige om at arbejde efter en formaliseret beløbsgrænse for meromkostningerne på 0 pct. for alternative tilbud til det, kommunen har visiteret til. Af aftalen fremgår, at der i det lovforberedende arbejde i videst mulige omfang tages højde for ens beregning af takster på tværs af offentlige og private tilbud, som skal sikre fair konkurrence og lige vilkår mellem offentlige og private aktører på markedet.

Initiativet om en formaliseret beløbsgrænse indgår ligeledes i *Rammeaftale om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet* indgået mellem regeringen (SVM) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti samt Radikale Venstre d. 2. maj 2024. Heri fremgår, det at ”Partierne bakker op om, at regeringen og KL har indgået aftale om at indføre en formaliseret beløbsgrænse for meromkostningerne på 0 pct. for alternative tilbud til det, kommunen har visiteret til.”. Det fremgår videre, at ”I det lovforberedende arbejde tages der i videst mulige omfang højde for ens beregning af takster på tværs af offentlige og private tilbud, som skal sikre fair konkurrence og lige vilkår mellem offentlige og private aktører på markedet. Modellen skal udarbejdes under hensyntagen til ikke at øge den kommunale administration betydeligt. Det er en forudsætning for initiativet, at det sik-

res, at reglerne for beregning af takster overholdes, således at der er sammenlignelige takster på tværs af offentlige og private tilbud. Et kommende arbejde med en ny takstmodel skal samtidig understøtte mere gennemsigtighed.”

I Aftale om udmøntning af tre initiativer i rammeaftale af 2. maj 2024 om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet indgået den 20. januar 2025 fremgår, at regeringen (SVM) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti samt Radikale Venstre, er enige om udmøntningen af tre af rammeaftalens initiativer, herunder initiativ 5: Indførelse af beløbsgrænse for alternative tilbud. Af aftalen fremgår følgende:

*”For borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk og psykisk funktions-
evne, som har ret til frit valg i forbindelse med visitation til længerevarende
botilbud eller visse botilbudslignende tilbud, indføres en beløbsgrænse for
de alternative tilbud, som tager udgangspunkt i den forhandlede pris. Be-
løbsgrænsen fastsættes til 10 pct. fra lovens ikrafttræden til udgangen af
2027, hvor beløbsgrænsen bortfalder (solnedgangsklausul), herefter gælder
de nuværende regler. Dette skal ses i sammenhæng med det aftalte arbejde
om en ny takstmodel, som skal skabe økonomisk gennemsigtighed – også på
tværs af ejerformer – styrke sammenhængen mellem kvalitet og økonomi og
forbedre kommunernes udgiftsstyring. En ny takstmodel skal sikre gennem-
sigtighed i, hvad indsatser reelt koster og sikre sammenlignelighed på tværs
af tilbud. Aftalepartierne er enige om, at partierne som led i indførelsen af
en ny takstmodel vil sænke beløbsgrænsen til 0 pct., og at udgangspunktet
er, at en ny takstmodel aftales, inden beløbsgrænsen på 10 pct. bortfalder.*

*Desuden oprettes en kontrolenhed, som i konkrete tilfælde kan kontrollere
takstfastsættelsen for kommunale tilbud på socialområdet, hvor borgeren
har ønsket at gøre brug af sin ret til frit at vælge et tilsvarende privat tilbud,
og ønsket afvises.*

*Aftalepartierne er desuden enige om, at der i 2025 iværksættes en vejled-
ningsindsats, som skal bidrage til mere retvisende takstberegninger i perio-
den frem mod en ny takstmodel kan træde i kraft.”*

Social- og Boligministeriet finder, at beløbsgrænsen for alternative tilbud skal indføres med afsæt i ovennævnte Aftale om udmøntning af tre initiativer i rammeaftale af 2. maj 2024 om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet indgået den 20. januar 2025.

Det er Social- og Boligministeriets vurdering, at en sådan beløbsgrænse alene vil skulle regulere den ret til frit valg, som gælder for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som modtager tilbud efter servicelovens § 108, stk. 1, jf. § 108, stk. 2, og for samme persongruppe, når disse anvises en bolig efter almenboliglovens §§ 54, 57 og 58. Ved personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne forstås personer med behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og hvor den nedsatte funktionsevne ikke alene skyldes alderssvækkelse. Denne afgrænsning vil efter ministeriets opfattelse svare til den afgrænsning, der er forudsat i de nævnte politiske aftaler, hvor initiativet om beløbsgrænsen indgår. Ændringen af fritvalgsordningen skal ses i lyset af, at initiativet indgår i Aftale om kommunernes økonomi for 2024 samt i rammeaftalen på handicapområdet, og at en sådan ændring vil have til formål at dæmme op for den udgiftsstigning, der er sket på det specialiserede socialområde.

Social- og Boligministeriet bemærker, at der ikke foretages en ændring af kommunernes visitationsansvar eller ansvar for at sikre, at et botilbud eller almen plejebolig opfylder borgerens konkrete og individuelle behov. Såfremt borgeren oplever, at det visiterede tilbud eller den anviste almene plejebolig ikke modsvarer borgerens behov, har borgeren mulighed for at påklage kommunens afgørelse til Ankestyrelsen, præcis som hidtil.

I henhold til den ovennævnte politiske aftale indgået den 20. januar 2025 oprettes en kontrolenhed, som i konkrete tilfælde kan kontrollere takstfastsættelsen for kommunale tilbud på socialområdet, hvor borgeren har ønsket at gøre brug af sin ret til frit at vælge et tilsvarende privat tilbud, og ønsket afvises.

Social- og Boligministeriet bemærker, at kontrolenheden etableres med inspiration fra den uafhængige kontrolenhed, der skal understøtte korrekt beregning af afregningspriser for private leverandører på ældreområdet, og som indgår i Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre om en reform af ældreområdet af 18. april 2024.

Social- og Boligministeriet finder det på den baggrund hensigtsmæssigt at kontrolenheden placeres i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen under Erhvervsministeriet. Kontrolenheden er tiltænkt som de private tilbuds mulighed for i visse tilfælde at klage over fastsættelsen af vejledende takster på

kommunale tilbud og kommunale almene plejeboliger. Med tiltaget kan private tilbud og plejeboliger med privat driftsherre få mulighed for at anmode enheden om at kontrollere kommunale tilbuds takstfastsættelse i konkrete tilfælde, hvor en borger har udtrykt ønske om at benytte det frie valg til det pågældende private tilbud, og ønsket afvises med begrundelse i pris.

Social- og Boligministeriet finder det hensigtsmæssigt, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kompetence til at undersøge takstfastsættelsen for kommunale tilbud samt kommunale almene plejeboliger på socialområdet afgrænses til de konkrete tilfælde, hvor en borger har udtrykt ønske om et tilbud eller almen plejebolig med privat driftsherre, og kommunalbestyrelsen afslår at imødekomme dette ønske med den begrundelse, at det private tilbuds forhandlede pris er dyrere end et kommunalt tilbud, som kommunalbestyrelsen allerede har truffet afgørelse om at visitere borgeren til.

I lyset af at det er aftalt, at der skal indføres en ny takstmodel, som kan have betydning for hvordan taksterne beregnes, vurderer ministeriet det hensigtsmæssigt, at behovet for kontrolenheden på socialområdet genbesøges i forbindelse med drøftelser om en ny takstmodel.

2.4. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i almenboliglovens § 58 a om retten til frit valg af bolig indsættes en undtagelse om, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som anvises en plejebolig, jf. § 5, stk. 2, ikke kan anvende retten til frit valg efter stk. 1, når den forhandlede pris efter de regler, som er udstedt i medfør af § 174, stk. 3, i lov om social service, overstiger den forhandlede pris for den anviste plejebolig med mere end 10 pct.

Det foreslås endvidere, at der i servicelovens § 108 stk. 2, indsættes som 3. pkt., at retten til et tilsvarende tilbud efter servicelovens § 108 stk. 2, 1. pkt. kun omfatter tilbud, hvor udgiften på baggrund af den forhandlede pris mellem handlekommune og tilbud ikke overstiger udgiften til det tilbud, som kommunalbestyrelsen i fraflytningskommunen har visiteret personen til, med mere end 10 pct.

Den foreslåede ordning vil medføre, at borgerens ret til frit valg efter servicelovens § 108, stk. 2, og efter almenboliglovens § 58 a, stk. 1, kun vil omfatte tilbud eller almene plejeboliger, hvor udgiften på baggrund af den forhandlede pris mellem hhv. kommune og tilbud eller almen plejebolig

ikke overstiger udgiften til det tilbud eller almen plejebolig, som kommunalbestyrelsen i fraflytningskommunen har visiteret personen til, med mere end 10 pct.

Forslagene omfatter ikke retten til frit valg af plejeboliger for ældre og ældreboliger uden døgnservice/serviceareal, som er beregnet på ældre og personer med handicap. F.eks. vil ældre således stadig kunne benytte retten til frit valg til at vælge et tilsvarende plejeboligtilbud, der ikke er væsentligt dyrere end det plejeboligtilbud, og som kommunen vurderer kan tilgodese den ældres behov.

Indførelsen af en beløbsgrænse på 10 pct. vil indebære, at når en person med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne benytter sig af retten til frit valg og ønsker et andet tilbud eller en anden almen plejebolig, vil fraflytningskommunen blive forpligtet til at afsøge, om borgerens ønske kan imødekommes uden, at udgifterne for fraflytningskommunen på baggrund af den forhandlede pris bliver mere end 10 pct. dyrere sammenlignet med det af fraflytningskommunen visiterede tilbud eller den af kommunen anviste bolig. Såfremt udgiften på baggrund af den forhandlede pris for det af borgeren valgte tilbud eller almene plejebolig er mere end 10 pct. dyrere for fraflytningskommunen sammenlignet med udgiften på baggrundeaf den forhandlede pris for det af fraflytningskommunen visiterede tilbud eller almene plejebolig, vil det overstige beløbsgrænsen på 10 pct. og altså derved ligge udenfor rammerne af retten til frit valg.

I mange tilfælde vil borgerens frie valg af tilbud eller almen plejebolig efter de gældende regler være sammenfaldende med det kommunalt visiterede tilbud, fordi borgeren og pårørende inddrages i visitationsprocessen. Med den foreslåede ændring vil borgerens ret til frit valg blive indskrænket til alene at omfatte tilbud og almene plejeboliger, der ikke er mere end 10 pct. dyrere for kommunen end det oprindeligt visiterede.

For så vidt angår kommunens vurdering af, hvorvidt et tilbud eller almen plejebolig er mere end 10 pct. dyrere sammenlignet med det af kommunen visiterede tilbud eller anviste almene plejebolig bemærkes det, at tilbud efter servicelovens § 108 og botilbudslignende tilbud efter almenboligloven har forskellige finansieringsstrukturer. Det betyder bl.a., at prisen for botilbudslignende tilbud efter almenboligloven ikke indeholder udgifter vedr. boligerne, idet udgifterne herved dækkes af beboernes huslejebetaling. Kommunen vil desuagtet skulle sammenligne den forhandlede pris for hhv. det først visiterede tilbud eller den først anviste bolig og det af borgeren valgte

alternative tilbud eller bolig. Der henvises til § 1 nr. 1 i lovforslagets specielle bemærkninger.

Det foreslås, at indsætte et nyt § 108 b, stk. 1, om, at hvis en person efter § 108, stk. 2, i denne lov eller i § 58 a, stk. 1, i lov om almene boliger m.v. har ønsket et tilbud eller plejebolig med privat driftsherre, og kommunalbestyrelsen afslår at imødekomme dette ønske med den begrundelse, at den private driftsherres forhandlede pris er dyrere end et kommunalt tilbud, som kommunalbestyrelsen allerede har truffet afgørelse om at visitere borgeren til, kan det private tilbud eller plejebolig med privat driftsherre anmode Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om at kontrollere, om den vejledende takst for det kommunale tilbud er fastsat i overensstemmelse med de regler om takstfastsættelse, der er fastsat efter § 174 og regler udstedt i medfør heraf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan tage sager, jf. 1. pkt., op af egen drift.

Det foreslås også at indsætte et nyt § 108 b, stk. 2 om, at hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer eller skønner, at den vejledende takst, jf. stk. 1, er lavere, end den vejledende takst, som den kommunale driftsherre skulle have anvendt efter § 174 og regler udstedt i medfør heraf, kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udstede et påbud til den kommunale driftsherre om, at den kommunale driftsherre inden en fastsat frist skal

1. ophøre med at beregne og fastsætte vejledende takster, der er i strid med reglerne for takstfastsættelse,
2. anvende bestemte beregningsgrundlag eller beregningsmetoder ved beregning af taksterne,
3. fastsætte ændrede vejledende takster og
4. oplyse ændrede vejledende takster på Tilbudsportalen.

Det foreslås dertil at indsætte et nyt § 108 c, stk. 1, om, at Konkurrencerådet har det overordnede ansvar for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling af sager efter § 108 b. Konkurrencerådet træffer afgørelse i sager, jf. § 108 b, af principiel eller særlig stor betydning. Konkurrencerådet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udøver sine beføjelser efter § 108 b og regler udstedt i medfør af stk. 4 i fuld uafhængighed.

Det foreslås at indsætte et nyt § 108 c, stk. 2, om, at konkurrencelovens § 15, stk. 1, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse ved Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling af sager efter § 108 b.

Det foreslås at indsætte et nyt § 108 c, stk. 3, om, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser efter § 108 b, ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Endelig foreslås det at indsætte et nyt § 108 c, stk. 4, om, at erhvervsministeren efter forhandling med social- og boligministeren kan fastsætte nærmere regler om Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kontrol med takstfastsættelsen, jf. stk. 1-3 og § 108 b.«

Forslagene vil give Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kompetence til at kontrollere kommunale tilbuds fastsættelse af vejledende takster efter servicelovens § 174 og regler udstedt i medfør heraf i de tilfælde, hvor kommunen afviser borgerens ønske om et konkret alternativt privat tilbud eller almen plejebolig til det kommunale tilbud eller almene plejebolig, kommunen har truffet afgørelse om, med den begrundelse, at den private driftsherres forhandlede pris er dyrere end et kommunalt tilbud eller almen plejebolig, som kommunalbestyrelsen allerede har truffet afgørelse om at visitere borgeren til.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har økonomiske konsekvenser for staten, idet der afsættes 1,0 mio. kr. i 2025 og 2,0 mio. kr. i 2026 og årligt herefter til kontrolenheden i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, som får kompetence til at kunne kontrollere takstfastsættelsen for kommunale tilbud på socialområdet i de konkrete tilfælde, hvor borgerens ønske om et alternativt privat tilbud afvises af kommunalbestyrelsen med den begrundelse, at det private tilbuds forhandlede pris er dyrere end et kommunalt tilbud, som kommunalbestyrelsen allerede har truffet afgørelse om at visitere borgeren til.

Lovforslaget har ikke implementeringsmæssige konsekvenser for regionerne. Det er ikke muligt at skønne over de konkrete økonomiske konsekvenser af forslaget for regionerne, idet omfanget af borgerens brug af frit valg ikke kendes.

Forslaget vurderes at have adfærdsvirkninger i form af skærpet konkurrence blandt botilbud med kommunal, regional og privat driftsherre på botilbudsområdet, idet tilbuddene som følge af forslaget i højere grad vil skulle konkurrere på pris for at udgøre et muligt alternativ til det, kommunen har visiteret til.

Forslaget vurderes at have både økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for kommunerne. Forslaget om indførelse af en beløbsgrænse

på 10 pct. vil betyde, at kommunernes administration og praktiske håndtering af personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne nuværende frie valg af tilbud efter servicelovens § 108, stk. 2 og af almene plejeboliger efter almenboliglovens § 58 a, stk. 1, vil skulle tilpasses, således at kommunen i perioden fra lovens ikrafttræden til og med 31. december 2027 alene vil være forpligtet til at imødekomme borgerens ønske om et alternativt tilbud eller plejebolig, såfremt det pågældende tilbud eller den pågældende bolig ikke er mere end 10 pct. dyrere for kommunen. Forslaget vil derved styrke kommunernes styringsmuligheder, idet kommunerne vil have bedre mulighed for at fastsætte udgiftsniveauerne for disse indsatser. Den foreslåede ændring forventes dermed at medføre, at kommunernes udgifter over tid vil falde.

Forslaget vil samtidig betyde, at kommunen i perioden fra lovens ikrafttræden til og med 31. december 2027 potentielt vil kunne være nødsaget til at forhandle med op til flere af borgeren ønskede alternative tilbud eller plejeboliger med henblik på at afsøge, om det/de alternative tilbud eller plejeboliger kan fås til en forhandlet pris, der ikke overskrider beløbsgrænsen på 10 pct.

Forslaget om indførelse af en kontrolenhed vurderes at have administrative konsekvenser for kommunerne, i de konkrete tilfælde, hvor kontrolenheden kontrollerer, om den vejledende takst for et kommunalt tilbud er fastsat i overensstemmelse med de regler om takstfastsættelse, der er fastsat i § 174 og regler udstedt i medfør heraf.

Omfanget af borgerens brug af frit valg kendes ikke, og det er derfor ikke muligt at skønne over de konkrete økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser af forslaget for kommunerne. Forslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med kommunerne.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Det er ikke muligt at skønne over de konkrete økonomiske konsekvenser af forslaget for erhvervslivet. Forslaget vurderes at have adfærdsvirkninger i form af skærpet konkurrence blandt botilbud med kommunal, regional og privat driftsherre på botilbudsområdet, idet tilbuddene som følge af forslaget i højere grad vil skulle konkurrere på pris for at udgøre et muligt alternativ til det, kommunen har visiteret til.

Forslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har konsekvenser for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne nuværende muligheder for at gøre brug af frit valg ifm. visitation til botilbud efter servicelovens § 108 og af almene plejeboliger efter almenboliglovens § 58 a, stk. 1. I perioden fra lovens ikrafttræden til og med 31. december 2027 vil borgere med betydeligt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne med forslaget fortsat kunne vælge et alternativt tilbud eller plejebolig til det, kommunen har visiteret til eller anvist, dog under forudsætning af, at det ikke er mere end 10 pct. dyrere for kommunen end det, kommunen har visiteret til eller anvist, og det i øvrigt lever op til betingelserne for frit valg.

6. Klimamæssige konsekvenser

Forslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den ... til den ... (... dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatsamfundet, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, Arbejdsgiverforeningen KA, ATP, Autismeforeningen, Autisme- og Aspergerforeningen, Bedre Psykiatri, Beskæftigelsesrådet, BL – Danmarks Almene Boliger, BUPL – forbundet for pædagoger og klubfolk, Center for Offentlig-Privat Innovation, CP Danmark, Danish.Care, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Familieadvokater Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Ældreråd, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Samfundsmedicinsk Selskab, Datatætisk Råd, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet – DUKH, Det Centrale Handicapråd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Erhvervsstyrelsen, Epilepsiforeningen, Ergoterapeutforeningen, 3F - Fagligt Fælles Forbund, FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation, Familieretshuset, FOA – Fag og

UDKAST

Arbejde, FinansDanmark, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen Svær Autisme, Handicapbranchen Danmark, Health Tech Hub Copenhagen, Hjernesagen, Hjerneskadeforeningen, HK Kommunal, Institut for Menneskerettigheder, IT-B Branchen, KL, Kommunale Velfærdsschefer, Kristelig Fagbevægelse, Landsorganisationen for Sociale Tilbud – LOS, LEV, Muskelsvindfonden, Nationalt Videnscenter for Demens, Psykiatrifonden, Rigsrevisionen, Røde Kors, Sammenslutningen af Unge med Handicap, Selveje Danmark, SIND - Landsforeningen for psykisk sundhed, Sjældne Diagnoser, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialt Lederforum, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Øst, Udbetaling Danmark, ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund og Ældre Sagen.

10. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	<p>Forslaget vil styrke kommunernes styringsmuligheder, idet kommunerne vil have bedre mulighed for at fastsætte udgiftsniveauerne for tilbud og almene plejeboliger underlagt frit valg. Den foreslåede ændring forventes dermed at medføre, at kommunernes udgifter over tid vil falde.</p> <p>Det er ikke muligt at skønne over de konkrete økonomiske konsekvenser af forslaget for regionerne, idet omfanget af borgerens brug af frit valg ikke kendes.</p>	<p>Ja, indførelse af en kontrolenhed indebærer en statslig merudgift på 1,0 mio. kr. i 2025 og 2,0 mio. kr. i 2026 og årligt herefter.</p> <p>Forslaget om indførelse af en kontrolenhed vurderes at have administrative konsekvenser for kommunerne, i de konkrete tilfælde, hvor kontrolenheden kontrollerer, om den vejledende takst for et kommunalt tilbud er fastsat i overensstemmelse med de regler om takstfastsættelse, der er fastsat i § 174 og regler udstedt i medfør heraf.</p>
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser	Ingen	Ingen

UDKAST

for erhvervslivet m.v.		
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Lovforslaget indskrænker borgere med betydeligt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevnes nuværende muligheder for at gøre brug af frit valg ifm. visitation til tilbud efter servicelovens § 108 og til almene plejeboliger efter almenboliglovens § 58 a, stk. 1.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af servicelovens § 5, stk. 1, nr. 1, at efter aftale med kommunalbestyrelserne i regionen skal regionsrådet etablere 1) tilbud efter §§ 103 og 104, § 107, stk. 2, og §§ 108-110. Paragrafopregningen ”§§ 108-110” i denne bestemmelse omfatter således bl.a. tilbud efter §§ 108 og 108 a.

Det foreslås i § 5 stk. 1, at ændre »§§ 108-110« til »§§ 108, 108 a, 109 og 110«.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at det med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås, at der i serviceloven indsættes nye §§ 108 b-c. Disse foreslåede nye paragraffer vedrører ikke typer af tilbud, men derimod nærmere regler om Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kompetence til at kontrollere takstfastsættelsen på kommunale tilbud på socialområdet. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 3. Der er derfor behov for, at ændre paragrafopregningen i § 5, stk. 1, sådan at den ikke vil omfatte de foreslåede nye §§ 108 b-c og således, at paragrafopregningen fortsat alene vil henvise til §§ 108, 108 a, 109 og 110.

Til nr. 2

Det fremgår af servicelovens § 108 stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde ophold i boformer, der er egnet til længerevarende ophold, til personer, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktions- evne har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og som ikke kan få dækket disse behov på anden vis.

Det fremgår af servicelovens § 108, stk. 2, 1. pkt., at personer, som modtager tilbud efter stk. 1, og som ønsker at flytte til en anden kommune, har ret til et tilsvarende tilbud i en anden kommune.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.1.1 og 2.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås, at der i § 108 stk. 2, indsættes som 3. pkt., at retten til et tilsvarende tilbud efter 1. pkt. kun omfatter tilbud, hvor udgiften på baggrund af

den forhandlede pris mellem handlekommune og tilbud ikke overstiger udgiften til det tilbud, som kommunalbestyrelsen i fraflytningskommunen har visiteret personen til, med mere end 10 pct.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at personens ret til frit valg efter servicelovens § 108 stk. 2, vil blive begrænset til at omfatte tilbud, hvor udgiften på baggrund af den forhandlede pris ikke er mere end 10 pct. dyrere for kommunen end det tilbud, kommunalbestyrelsen i fraflytningskommunen har visiteret borgeren til. Det vil herefter være en forudsætning for, at personen kan anvende sin ret til frit valg, at det tilbud, som personen vælger, er egnet til at tilgodese personens behov, at tilbuddet fremgår af Tilbudsportalen, og at det tilbud, som personen har valgt, ikke er mere end 10 pct. dyrere end det tilbud, kommunalbestyrelsen i fraflytningskommunen har visiteret til.

En person, som har behov for et længerevarende botilbud, har frit valg mellem botilbud efter servicelovens § 108 og botilbudslignende tilbud efter almenboligloven, hvis betingelserne for frit valg er til stede, herunder at det af personen ønskede botilbud eller botilbudslignende tilbud kan tilgodese personens behov. For så vidt angår kommunernes sammenligning af pris har tilbud efter servicelovens § 108 og botilbudslignende tilbud efter almenboligloven forskellige finansieringsstrukturer. Der vil derfor være forskel på, hvad der konkret er indeholdt i den forhandlede pris på tværs af de to tilbudstyper. Dertil kan der være forskel på, hvilke øvrige ydelser efter serviceloven, som driftsherren af et givent tilbud leverer, og dermed på den samlede forhandlede pris, som kommunen vil skulle betale i forbindelse med visitation af personen til det pågældende tilbud eller i forbindelse med anvisning af et botilbudslignende tilbud. Kommunen foretager i forbindelse med visitation af hjælp og støtte til den enkelte person en vurdering af, hvilke indsatser vedkommende skal tilbydes, og det er denne oprindelige vurdering, der lægges til grund i forbindelse med forhandlingen.

Intentionen med forslaget om at indføre en beløbsgrænse på 10 pct. er at sikre, at borgerens valg af alternativt tilbud eller botilbudslignende tilbud ikke er mere end 10 pct. dyrere for kommunen end det tilbud eller botilbudslignende tilbud, kommunen først har visiteret til eller anvist. Uagtet at finansieringsstrukturerne er forskellig på tværs af tilbud efter servicelovens § 108 og botilbudslignende tilbud efter almenboligloven, vil kommunen derfor i sammenligningen af det først visiterede eller anviste tilbud og det af

personen ønskede alternative tilbud skulle lægge kommunens udgifter forbundet med den samlede, faktisk forhandlede pris til grund.

Det vil dermed ikke i alle tilfælde være de samme ydelser, der er indeholdt i den forhandlede pris, som kommunen vil skulle sammenligne på tværs af det først visiterede tilbud eller botilbudslignende tilbud og det af personen ønskede alternative tilbud eller botilbudslignende tilbud. Det vil i alle tilfælde skulle være kommunens egne udgifter forbundet med den samlede forhandlede pris, dvs. kontraktprisen, for henholdsvis det først visiterede tilbud eller botilbudslignende tilbud og det af personen ønskede alternative tilbud eller botilbudslignende tilbud, som kommunen vil skulle sammenligne med henblik på at vurdere, om det af personen ønskede alternative tilbud eller botilbudslignende tilbud er mere end 10 pct. dyrere for kommunen.

I de tilfælde, hvor den forhandlede pris for det af personen ønskede alternative tilbud eller botilbudslignende tilbud er mere end 10 pct. dyrere for kommunen, vil kommunen kunne afslå at imødekomme personen ønske med begrundelse i prisen.

Denne model for sammenligning af kommunens udgifter skal dels tjene til at sikre, at den politiske intention bag forslaget om indførelse af en beløbsgrænse på 10 pct. sikres til fulde, dels at reglerne bliver mindst muligt byrdefulde for kommunerne at administrere efter.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Ønsker personen et tilbud, hvor udgiften er mere end 10 pct. dyrere for fraflytningskommunen, end udgiften til det tilbud, kommunen har visiteret personen til, f.eks. af hensyn til at sikre nærhed til familie og andet netværk, og vurderer kommunen, at det er et fagligt hensigtsmæssigt alternativ i forhold til at tilgodese personens behov, vil kommunen kunne vælge at ændre sin visitation til det ønskede tilbud, hvorved prisen følgelig ikke længere overstiger beløbsgrænsen på 10 pct. Der vil således ikke være noget til hinder for, at kommunen frivilligt vil kunne vælge at imødekomme personens konkrete ønske om et for kommunen mere end 10 pct. dyrere tilbud, såfremt kommunen vurderer, at det er et egnet alternativ, og såfremt tilbuddet lever op til de øvrige generelle betingelser for frit valg. I så fald vil kommunen skulle træffe en ny afgørelse om visitation af personen til det pågældende alternative tilbud. Personens *ret* til frit valg vil kun omfatte tilbud, hvor udgiften ikke er mere end 10 pct. dyrere for handlekommunen end det tilbud,

fraflytningskommunen har visiteret borgeren til. Kommunalbestyrelsens beslutning om, hvorvidt personens ønske om alternativt tilbud kan imødekommes, vil i alle tilfælde skulle ske i overensstemmelse med de forvaltningsretlige principper, herunder ligebehandling af borgerne.

For personen vil det oprindeligt visiterede tilbud være afgørende for, hvilke mulige alternative tilbud personen vil kunne vælge fremover. Forslaget må derfor forventes at ville begrænse antallet af mulige alternative tilbud, en borger kan vælge, sammenlignet med, hvordan det frie valg hidtil har været fortolket og administreret.

For kommunen vil en visitationsafgørelse tilsvarende have en afgørende betydning for, hvilke tilbud en person fremover vil kunne vælge.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Kommunale, regionale og private leverandører fastsætter vejledende takster for de ydelser og tilbud efter serviceloven, som fremgår af § 8 i finansieringsbekendtgørelsen. Taksterne er generelt vejledende, dvs. at kommunen og tilbuddet i aftalen om prisen for den enkelte borgers ophold på f.eks. et tilbud efter servicelovens § 108 kan fravige taksten. Taksterne danner på den måde udgangspunkt for den konkrete aftale mellem kommunalbestyrelsen og driftsherren om ydelse og pris, jf. § 12 i finansieringsbekendtgørelsen.

Taksterne fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet, jf. servicelovens § 174, stk. 1.

Efter de gældende regler i dag er der ikke hjemmel til, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan kontrollere takstfastsættelsen på kommunale tilbud på socialområdet.

Det foreslås derfor at indsætte et nyt § 108 b, stk. 1, om, at hvis en person efter § 108, stk. 2, i denne lov eller i § 58 a, stk. 1, i lov om almene boliger m.v. har ønsket et tilbud eller plejebolig med privat driftsherre, og kommunalbestyrelsen afslår at imødekomme dette ønske med den begrundelse, at den private driftsherres forhandlede pris er dyrere end et kommunalt tilbud,

som kommunalbestyrelsen allerede har truffet afgørelse om at visitere borgeren til, kan det private tilbud eller plejebolig med privat driftsherre anmode Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om at kontrollere, om den vejledende takst for det kommunale tilbud er fastsat i overensstemmelse med de regler om takstfastsættelse, der er fastsat efter § 174 og regler udstedt i medfør heraf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan tage sager, jf. 1. pkt., op af egen drift.

Den foreslåede § 108 b vil give Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kompetence til at undersøge, om de vejledende takster, som en kommunal driftsherre har fastsat efter servicelovens § 174 eller regler udstedt i medfør heraf, er fastsat i overensstemmelse med de gældende regler for takstfastsættelse. Eventuel fortolkningstvivl om indholdet og anvendelsen af disse regler vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen afklare med den relevante ressortmyndighed. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan tage sager, jf. 1. pkt., op af egen drift.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil kunne undersøge, om det kommunale tilbud har fastsat de vejledende takster korrekt. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil dermed kunne påse, om det kommunale tilbud ved fastsættelsen har fulgt reglerne om takstfastsættelse og foretaget beregningen og fastsættelsen i overensstemmelse hermed, således at den vejledende takst er fastsat på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet.

Bestemmelsen vil alene give Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kompetence til at vurdere og skønne, om det kommunale tilbud har fastsat de vejledende takster korrekt i overensstemmelse med de gældende regler om takstfastsættelse. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kompetence til at undersøge det kommunale tilbuds fastsættelse af takster omfatter dermed hverken en kompetence til at undersøge selve forhandlingen af afregningsprisen, der er pågået mellem kommunen og det kommunale tilbud, eller den aftalte afregningspris.

I perioden, hvor beløbsgrænsen på 10 pct., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, samt § 2, nr. 3, er gældende, det vil sige fra den 1. juli 2025 til den 31. december 2027, vil kommunalbestyrelsen kunne afslå at imødekomme borgers ønske til et alternativt tilbud med begrundelse i pris, når den private driftsherres forhandlede pris er mere end 10 pct. dyrere for kommunen end

et kommunalt tilbud, som kommunalbestyrelsen allerede har truffet afgørelse om at visitere borgeren til. I perioden, hvor beløbsgrænsen på 10 pct. er gældende, vil den foreslåede § 108 b, stk. 1 således i praksis medføre, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har kompetence til at undersøge et kommunalt tilbuds fastsættelse af takster i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen først har truffet afgørelse om at visitere en borger til et kommunalt tilbud eller botilbudslignende tilbud, hvorefter borgeren efter reglerne om frit valg ønsker et konkret privat tilbud i stedet, og hvor kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om at afslå borgerens ønske med den begrundelse, at prisen, som kommunalbestyrelsen og det private tilbud har forhandlet, er mere end 10 pct. dyrere for fraflytningskommunen end den pris, som kommunalbestyrelsen og det kommunale tilbud har forhandlet.

I perioden efter at beløbsgrænsen på 10 pct., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, samt § 2, nr. 3, bortfalder, det vil sige fra den 1. januar 2028, vil den foreslåede § 108 b, stk. 1 i praksis medføre, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har kompetence til at undersøge et kommunalt tilbuds fastsættelse af takster i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen først har truffet afgørelse om at visitere en borger til et kommunalt tilbud eller botilbudslignende tilbud, hvorefter borgeren efter reglerne om frit valg ønsker et konkret privat tilbud i stedet, og hvor kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om at afslå borgerens ønske med den begrundelse, at den private driftsherres forhandlede pris er dyrere end, dvs. ikke prismæssigt tilsvarende, den forhandlede pris for et kommunalt tilbud, som kommunalbestyrelsen allerede har truffet afgørelse om at visitere borgeren til. Vurderingen af, hvorvidt det alternative tilbud er ”prismæssigt tilsvarende” vil skulle tage udgangspunkt i den nuværende lovgivning og praksis.

Bestemmelsen vil ikke finde anvendelse, hvor kommunalbestyrelsen først har truffet afgørelse om at visitere en borger til et privat eller regionalt tilbud.

Bestemmelsen vil videre ikke finde anvendelse, hvis det kommunale tilbud fastsætter de vejledende takster via et udbud, hvor de enkelte tilbudsgivere afregnes på baggrund af deres eget bud.

Bestemmelsen vil herudover ikke finde anvendelse i tilfælde, hvor det kommunale tilbud indgår aftale om en abonnementsordning med de enkelte kommunalbestyrelser.

Det foreslås dertil at indsætte et nyt § 108 b, stk. 2, om, at hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer eller skønner, at den vejledende takst, jf. stk. 1, er lavere, end den vejledende takst, som den kommunale driftsherre skulle have anvendt efter § 174 og regler udstedt i medfør heraf, kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udstede et påbud til den kommunale driftsherre om, at den kommunale driftsherre inden en fastsat frist skal

1. ophøre med at beregne og fastsætte vejledende takster, der er i strid med reglerne for takstfastsættelse,
2. anvende bestemte beregningsgrundlag eller beregningsmetoder ved beregning af taksterne,
3. fastsætte ændrede vejledende takster og
4. oplyse ændrede vejledende takster på Tilbudsportalen.

Det foreslåede indebærer, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil kunne prioritere sine ressourcer i medfør af konkurrencelovens § 15, stk. 1, 3. pkt. Dette vil indebære, at styrelsen vil kunne beslutte at indstille sagsbehandlingen i en given sag på ethvert tidspunkt i sagsbehandlingen. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil kunne udstede påbud over for kommunale driftsherrer der har fastsat en vejledende takst, som vurderes eller skønnes lavere end den takst, som skulle være anvendt efter de pågældende regler for takstfastsættelse.

Hvis en kommunal driftsherre ikke efter anmodning kan dokumentere beregningsgrundlag og beregningsmetoder, eller en kommunal driftsherre i øvrigt ikke på fyldestgørende måde kan redegøre for sin takstfastsættelse, kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udstede de i det foreslåede § 108 b, stk. 2, nævnte påbud, hvis styrelsen ud fra en skønsmæssig vurdering vurderer, at taksten er lavere end den takst, som det kommunale tilbud skulle have anvendt efter de pågældende regler for takstfastsættelse.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås at indsætte et nyt § 108 c, stk. 1, om, at Konkurrencerådet har det overordnede ansvar for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling af sager efter § 108 b. Konkurrencerådet træffer afgørelse i sager af principiel eller særlig stor betydning. Konkurrencerådet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udøver sine beføjelser efter § 108 b og regler udstedt i medfør af stk. 4 i fuld uafhængighed.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Konkurrencerådet har det overordnede ansvar for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling af sager efter § 108 b, at Konkurrencerådet træffer afgørelse i sager af principiel eller særlig stor betydning, samt at Konkurrencerådet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udøver sine beføjelser efter § 108 b og regler udstedt i medfør af stk. 4 i fuld uafhængighed.

Det foreslås at indsætte et nyt § 108 c, stk. 2, om, at konkurrencelovens § 15, stk. 1, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens udøvelse af sine beføjelser efter § 108 b og regler udstedt i medfør af stk. 4.

Efter konkurrencelovens § 15, stk. 1, 3. pkt., afgør styrelsen, om der er tilstrækkelig anledning til at undersøge eller træffe afgørelse i en sag, herunder om sagsbehandlingen midlertidigt eller endeligt skal indstilles.

Virkningen af den foreslåede bestemmelse er, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan beslutte at indstille sagsbehandlingen i en given sag på ethvert tidspunkt i sagsbehandlingen. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan således, under hensyntagen til prioriteringen af ressourcer, beslutte at afvise at behandle en sag. Når styrelsen vurderer, om den vil gå videre med en sag, sker det ud fra en samlet vurdering af sagens alvor, sagens forventede effekt, sagens principielle betydning og sagens forventede ressourceforbrug. En afvisning kan ske på et hvilket som helst tidspunkt under sagsbehandlingen.

Det foreslås at indsætte et nyt § 108 c, stk. 3, om, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser efter § 108 b ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser om et påbud efter § 108 b ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Afgørelser truffet i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 108 b i denne lov kan i øvrigt efter almindelige regler indbringes for domstolene.

Endelig foreslås det at indsætte et nyt § 108 c, stk. 4, om, at erhvervsministeren efter forhandling med social- og boligministeren kan fastsætte nærmere regler om Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kontrol med takstfastsættelsen, jf. § 108 b og stk. 1-3.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af § 58 a, stk. 1, 1. pkt., i almenboligloven, at ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger, kommunale og regionale botilbud, jf. § 108 i lov om social service, og plejehjem og beskyttede boliger, jf. § 47 i ældreloven, har ret til frit at vælge imellem sådanne boliger.

Det foreslås, at i § 58, *stk. 1, 1. pkt.*, efter »sådanne boliger« indsættes », jf. dog stk. 2«.

Det vil følge af den foreslåede ændring af § 58 a, *stk. 1, 1. pkt.*, at retten til frit valg af bolig skal forstås i overensstemmelse med det foreslåede stk. 2.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 2, nr. 3, hvorved der foreslås indsat et nyt stk. 2 i § 58 a om, at begrænse personer med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevnes frie valg.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det fremgår af § 58 a, stk. 1, 2. pkt. i almenboligloven, at retten efter 1. pkt. for ældre og personer med handicap til frit valg af bolig også gælder boliger efter lov om byfornyelse eller lov om byfornyelse og boligforbedring, som er særligt indrettet for den nævnte personkreds, og boliger efter den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap.

Det foreslås i § 58 a, *stk. 1, 2. pkt.* at ændre »boliger efter« til: »boliger, som er byfornyset efter lov om byfornyelse og udvikling af byer, den tidligere«, og efter »lov om byfornyelse eller« at indsætte »den tidligere«.

Formålet med den foreslåede ændring er at sikre, at boliger, som er byfornyset efter lov om byfornyelse og udvikling af byer, vil indgå i fritvalgsordningen. Samtidig foreslås sprogbroen tilpasset lovens øvrige regler, så det fremgår, når der er tale om ophævede love.

Den foreslåede ændring af § 58 a, stk. 1, 2. pkt., vil medføre, at boliger, som omfattes af byfornyelsesprojekter efter lov om byfornyelse og udvikling af

byer, og som er særligt indrettet til ældre og personer med handicap, vil indgå i retten til frit valg af bolig.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det fremgår af § 5, stk. 2, i almenboligloven, at plejeboliger er almene ældreboliger, hvor der til den samlede bebyggelse hører servicearealer for personer med behov for omfattende service og pleje efter lov om social service og ældreloven.

Det fremgår af § 5, stk. 7, at servicearealer er arealer, der anvendes til omsorgs- og servicefunktioner, der normalt ikke vil foregå i en selvstændig bolig, og som indrettes i umiddelbar tilknytning til almene ældreboliger eller ældreboliger, der tilhører en selvejende institution, med henblik på overvejende at betjene beboerne i disse boliger.

Det fremgår af § 58 a, stk. 1, i almenboligloven, at ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger, kommunale og regionale botilbud, jf. § 108 i lov om social service, og plejehjem og beskyttede boliger, jf. § 47 i ældreloven, har ret til frit at vælge sådanne boliger. Retten gælder endvidere boliger efter lov om byfornyelse eller lov om byfornyelse og boligforbedring, som er særligt indrettet for den nævnte personkreds, og boliger efter den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap.

Det foreslås, at der i § 58 a indsættes som et nyt stk. 2, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som anvises en plejebolig, jf. § 5, stk. 2, ikke kan anvende retten til frit valg efter stk. 1, når den forhandlede pris efter de regler, som er udstedt i medfør af § 174, stk. 3, i lov om social service, overstiger den forhandlede pris for den anviste plejebolig med mere end 10 pct.

Det foreslåede § 58 a, stk. 2, vil medføre en begrænsning af retten til frit valg af bolig efter stk. 1 for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som anvises en almen plejebolig.

Det bemærkes, at kommunalbestyrelsen vil kunne beslutte ikke at benytte muligheden i det foreslåede stk. 2 til at afvise borgerens valg af bolig, f.eks. hvis kommunalbestyrelsen skønner, at der skal lægges mere vægt på andre forhold end kommunens udgifter i en konkret sag.

Kommunalbestyrelsens beslutning om, hvorvidt borgeren kan benytte reglerne om frit valg af ældrebolig, når valget af bolig er mere end 10 pct. dyrere for kommunen, vil skulle ske i overensstemmelse med de forvaltningsretlige principper, herunder ligebehandling af borgerne.

Bestemmelsen vil regulere retten til frit valg for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne udgør en del af personkredsen ”ældre og personer med handicap”. Personkredsen, som omfattes af den foreslåede begrænsning i stk. 2, udgør således en del af den samlede personkreds for almene ældreboliger, som er omfattet af retten til frit valg af ældrebolig efter § 58 a, stk. 1.

Hvis borgeren ønsker et andet tilbud, skal kommunen forhandle en aftale med dette andet tilbud, og sammenligne prisen med den pris, som kommunen har aftalt med det tilbud, som kommunen har anvist borgeren til. Hvis den forhandlede pris til det alternative tilbud er mere end 10 pct. dyrere, kan kommunen afvise borgerens ret til frit valg.

Der henvises til § 1 nr. 2 i lovforslagets specielle bemærkninger.

Den foreslåede nye bestemmelse i § 58 a, stk. 2, vil kun få virkning for retten til frit valg af ældrebolig efter § 58 a, stk. 1, efter lovens ikrafttræden. Borgere, som har valgt en anden bolig eller botilbud før lovens ikrafttræden, vil bevare retten til denne bolig uanset, at valget er mere end 10 pct. dyrere for kommunen.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås med *stk. 1*, at loven skal træde i kraft den 1. juli 2025.

Det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt vil medføre, at de foreslåede ændringer i serviceloven og almenboligloven vil finde anvendelse for kommunale afgørelser truffet fra og med den 1. juli 2025.

Det foreslås med *stk. 2*, at loven ikke finder anvendelse på afgørelser om visitation til tilbud efter § 108 i denne lov eller på beslutninger om anvisning af almene plejeboliger mv. efter § 58 a, stk. 1, i lov om almene boliger m.v. truffet af kommunalbestyrelsen før lovens ikrafttræden. For sådanne afgørelser finder de hidtil gældende regler anvendelse.

UDKAST

Det foreslås med *stk.* 3, at § 108 stk. 2, 3. pkt., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2 samt § 58 a, stk. 2 i lov om almene boliger mv., som affattet ved denne lovs § 2, nr. 3, ophæves den 1. januar 2028.

Det foreslåede stk. 3 medfører, at beløbsgrænsen på 10 pct. for alternative tilbud og almene plejeboliger ved benyttelse af ret til frit valg for personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne bortfalder med virkning fra den 1. januar 2028.

Det bemærkes, at serviceloven og almenboligloven ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland ved kongelig anordning. De ændringer, der med lovforslaget foreslås foretaget i disse love, vil derfor heller ikke gælde for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I lov om social service, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024, som ændret ved § 2, nr. 1, i lov nr. 644 af 11. juni 2024, § 3 i lov nr. 1699 af 30. december 2024 og § 1 i lov nr. 1703 af 30. december 2024, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 5. Efter aftale med kommunalbe- styrelserne i regionen skal regions- rådet etablere</p> <p>1) tilbud efter §§ 103 og 104, §107, stk. 2, og §§ 108-110 og</p> <p>2) tilbud om behandling af personer med et stofmis- brug efter §§ 101 og 101a.</p>	<p>1. § 5 affattes således:</p> <p>»§ 5. Efter aftale med kommunal- bestyrelserne i regionen skal regi- onsrådet etablere</p> <p>1) tilbud efter §§ 103 og 104, §107, stk. 2, og § 108, § 108 a, § 109 og § 110 og</p> <p>2) tilbud om behandling af personer med et stofmis- brug efter §§ 101 og 101a.«.</p>
<p>§ 108.</p> <p>Stk. 2. Personer, som modtager til- bud efter stk. 1, og som ønsker at flytte til en anden kommune, har ret til et tilsvarende tilbud i en anden kommune. Det er en forudsætning, at den pågældende opfylder betin- gelserne for at blive optaget i både fraflytningskommunen og tilflyt- ningskommunen.</p>	<p>2. § 108 stk. 2 affattes således:</p> <p>»§ 108 Stk. 2. Personer, som mod- tager tilbud efter stk. 1, og som øn- sker at flytte til en anden kommune, har ret til et tilsvarende tilbud i en anden kommune. Det er en forudsætning, at den pågældende opfylder betin- gelserne for at blive optaget i både fraflytningskommunen og tilflyt- ningskommunen. Retten til et til-</p>

UDKAST

	svarende tilbud efter 1. pkt. omfatter kun tilbud, hvor udgiften på baggrund af den forhandlede pris mellem handlekommune og tilbud ikke overstiger udgiften til det tilbud, som kommunalbestyrelsen i fraflytningskommunen har visiteret personen til, med mere end 10 pct.«
	<p>3. § 108 b og § 108 c affattes således:</p> <p>»§ 108 b. Hvis en person efter § 108, stk. 2, i denne lov eller § 58 a, stk. 1, i lov om almene boliger m.v. har ønsket et tilbud eller plejebolig med privat driftsherre, og kommunalbestyrelsen afslår at imødekomme dette ønske med den begrundelse, at den private driftsheres forhandlede pris er dyrere end et kommunalt tilbud, som kommunalbestyrelsen allerede har truffet afgørelse om at visitere borgeren til, kan det private tilbud eller plejebolig med privat driftsherre anmode Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om at kontrollere, om den vejledende takst for det kommunale tilbud er fastsat i overensstemmelse med de regler om takstfastsættelse, der er fastsat efter § 174 og regler udstedt i medfør heraf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan tage sager, jf. 1. pkt., op af egen drift.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vurderer eller skønner, at den vejledende takst, jf. stk. 1, er lavere, end den vejledende</p>

	<p>takst, som den kommunale driftsherre skulle have anvendt efter § 174 og regler udstedt i medfør heraf, kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udstede et påbud til den kommunale driftsherre om, at den kommunale driftsherre inden en fastsat frist skal</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ophøre med at beregne og fastsætte vejledende takster, der er i strid med reglerne for takstfastsættelse, 2. anvende bestemte beregningsgrundlag eller beregningsmetoder ved beregning af taksterne, 3. fastsætte ændrede vejledende takster og 4. oplyse ændrede vejledende takster på Tilbudsportalen. <p>§ 108 c. Konkurrencerådet har det overordnede ansvar for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling af sager efter § 108 b. Konkurrencerådet træffer afgørelse i sager, jf. § 108 b, af principiel eller særlig stor betydning. Konkurrencerådet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udøver sine beføjelser efter § 108 b og regler udstedt i medfør af stk. 4 i fuld uafhængighed.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Konkurrencelovens § 15, stk. 1, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse ved Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling af sager efter § 108 b.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser efter § 108 b</p>
--	--

UDKAST

	<p>kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Erhvervsministeren kan efter forhandling med social- og boligministeren fastsætte nærmere regler om Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kontrol med takstfastsættelsen, jf. stk. 1-3 og § 108 b.«</p>
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>I lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1171 af 11. november 2024, som ændret ved § 22 i lov nr. 1655 af 30. december 2024, lov nr. 1685 af 30. december 2024 og § 2 i lov nr. 1704 af 30. december 2024, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 58 a.</p>	<p>§ 58 a affattes således:</p> <p>» § 58 a. Ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger, jf. § 5, kommunale eller regionale botilbud samt plejehjem og beskyttede boliger, jf. §§ 108 og 192 i lov om social service, har ret til frit at vælge sådanne boliger, jf. dog stk. 2. Retten efter 1. pkt. gælder endvidere boliger, som er byfornyet efter lov om byfornyelse og udvikling af byer, den tidligere lov om byfornyelse eller den tidligere lov om byfornyelse og boligforbedring, som er særligt indrettet for den nævnte personkreds, og boliger efter den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap.</p>

	<p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som anvises en plejebolig, jf. § 5, stk. 2, ikke kan anvende retten til frit valg efter stk. 1, når den forhandlede pris efter de regler, som er udstedt i medfør af § 174, stk. 3, i lov om social service, overstiger den forhandlede pris for den anviste plejebolig med mere end 10 pct.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Retten til frit valg efter stk. 1 gælder uanset boligens beliggenhed. Det er en forudsætning, at betingelserne efter §§ 54, 57 eller 58 for at få anvist en bolig er opfyldt i bopælskommunen og ved flytning til en anden kommune både i bopælskommunen og i tilflytningskommunen. Tilflytningskommunens vurdering skal ske efter samme retningslinjer, som gælder for kommunens egne borgere.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Retten til frit valg efter stk. 1 omfatter ret til, at en ægtefælle, samlever eller registreret partner fortsat kan indgå i husstanden. Hvis en person ønsker, at en ægtefælle, samlever eller registreret partner fortsat skal indgå i husstanden, skal den bolig, der tilbydes, være egnet til 2 personer. Hvis den pågældende ældre eller person med handicap, jf. stk. 1, dør, har en efterlevende samlever ret til at fortsætte lejeforholdet.«</p>
--	--